

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-14 ולראש-הממשלה

נוהלים והחלטות

לפי חוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט - 1959

מהבחירות לכנסת ה-14 ולראש-הממשלה
שהתקיימו במאי 1996

תוכן העניינים

=====

עמ' 6

מ ב ו א

=====

עמ' 7 - 10

האמנה הבינמפלגתית לשמירת
טוהר הבחירות לכנסת הי"ד
ולראש-הממשלה לשנת 1996

עמ' 11

הנחיות אל באי-כח הסיעות
וראשי מטות ההסברה

=====

עמ' 12 - 14

התקנת שלטי חוצות בהתאם
לדרישות החוק

עמ' 15 - 17

התקנת שלטי חוצות בהתאם
לדרישות החוק

עמ' 18 - 19

איסור הפצת קמעות והבטחות
להענקת ברכה למצביעים

עמ' 20 - 21 הימנעות משימוש בחיילי
צה"ל במדים בתשדירי
הבחירות

עמ' 22 - 24 תעמולת בחירות בעיתונים

עמ' 25 - 27 הסדר לאיוש ועדות הקלפי

עמ' 28 חוות דעת של יושב-ראש
ועדת הבחירות המרכזית

=====

עמ' 29 - 49 זמני השידור של תעמולת
בחירות בטלוויזיה

עמ' 50 - 52 סיכום דברים מפגישה בנושא
סעיף 5(א)(2) לחוק
הבחירות (דרכי תעמולה),
התשי"ט-1959

עמ' 53 הנחייה לבעלי התפקידים
בחדר ועדת הקלפי

=====

עמ' 54 הוראת שעה - איסור שימוש
בטלפונים ניידים בחדר
ועדת הקלפי

תב"כ = תיק בחירות כנסת
=====

עמ' 55 החלטות בבקשות לצוי מניעה
המתייחסות לתעמולת בחירות
באמצעות שלטים
=====

עמ' 56 - 66 החלטת תב"כ 5/14 - שלטי
חוצות מטעם עמותת א.פ.ש.ר

עמ' 67 - 79 החלטת תב"כ 12/14 - איסור
פרסום שלטי חוצות בהם פרס
וערפאת על רקע אוטובוס
שרוף

עמ' 80 - 82 החלטת תב"כ 32/14 - שלטי
חוצות מטעם עמותת א.פ.ש.ר
עם הכיתוב: "ממשיכים בדרך
הנכונה - השלום ינצח"

- עמ' 83 החלטות בבקשות לצוי מניעה
המתייחסות לתעמולת בחירות
מלווה בתכניות בידור
=====
- עמ' 84 - 88 החלטת תב"כ 24/14 - קיום
עצרת תנועות נוער, בסיוע
הסתדרות העובדים הכללית
ובמעמד ראש-הממשלה
- עמ' 89 - 93 החלטת תב"כ 41/14 - קיום
עצרת "לציון 90 שנה
לחינוך הדתי בישראל",
מטעם סיעת המפד"ל
- עמ' 94 החלטות בבקשות לצוי מניעה
המתייחסות לתעמולת בחירות
הקשורה במתן מתנות
=====
- עמ' 95 - 98 החלטת תב"כ 28/14 - איסור
חלוקת ערכות המכילות
קמיעות ונרות, מטעם מפלגת
ש"ס

עמ' 99 - 101

החלטת תב"כ 38/14 - איסור
הפצת דף תעמולת בחירות
דמוי שטר כסף, המאפשר
שיתופם של מקבלי הדף
בהגרלה בה יש פרסים
כספיים

עמ' 102

החלטה בבקשה לצו מניעה
המתייחסת לתעמולת בחירות
בתכנית טלוויזיה
=====

עמ' 103 - 105

החלטת תב"כ 36/14 - קיום
התכנית "פופוליטיקה", בה
אחד הנושאים הוא: "מדינה
יהודית ודמוקרטית - החלת
המשפט העברי במדינת
ישראל"

מ ב ו א

בהתאם למסורת שהנהיגו קודמי, אשר שימשו יושבי-ראש של ועדת הבחירות המרכזית, לוקט אוסף חוות דעת, הנחיות והחלטות שניתנו על ידי בתקופה שלקראת הבחירות לכנסת ה-14 ולראש-הממשלה.

לקראת הבחירות לכנסת ה-14 ולראש-הממשלה, נחתמה בין נציגי המפלגות אמנה להבטחת טוהר הבחירות. אמנה דומה לאמנות שנחתמו בעבר לקראת בחירות לכנסת. גם אמנה זו מצורפת.

כמו אוספי ההחלטות של קודמי בתפקיד, אני מקווה שאוסף ההחלטות המצורף יסייע לעוסקים בבחירות, כולל מטות הבחירות של המתמודדים בהן, לדעת את המותר והאסור במסגרת תעמולת הבחירות.

תאודור אור

שופט בית-המשפט העליון

יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית

לכנסת ה-14 ולראש-הממשלה

האמנה הבינמפלגתית
לשמירת טוהר הבחירות
לכנסת הי"ד ולראש-הממשלה
לשנת 1996

האמנה הבינמפלגתית לשמירת טוהר הבחירות לכנסת הי"ד ולראש-הממשלה, לשנת 1996

מתוקף מחויבותינו העמוקה לשלטון העם בישראל
באמצעות נציגיו הנבחרים.

על בסיס הכרתנו בשלטון החוק והמשפט.

כביטוי לשאיפתנו כי במערכת הבחירות לכנסת
הי"ד ולראש הממשלה יתקיים ויכוח ציבורי מועיל
ומכובד בנושאים שונים הקשורים בחיי העם
והמדינה.

אנו, נציגיהן של מפלגות ורשימות, מודיעים
בזאת ברבים על התחייבותנו לפעול במסגרת האמנה
כדלקמן:

א. נקפיד להימנע מכל מעשה או מחדל שיש בו
הפרה של חוקי הבחירות, מימון הבחירות או
של כל דין.

ב. נעשה כל שבידינו כדי שבמסגרת מערכת
הבחירות לכנסת הי"ד ולראש הממשלה יישמרו
הסדר הציבורי, יימנעו מעשי אלימות גופנית

או מילולית. תימנע פגיעה בלתי חוקית ברכוש ופגיעה באיכות הסביבה, ונשמור על נקיונה של ארצנו.

ג. נשמור על כבוד האדם, לא נפרסם סיסמאות או הערות פוגעות הנוגעות למוצא עדה או דת של מועמד או קבוצת מועמדים. לא נשתמש באמצעים לעוות דמותו או קולו של מועמד, כשמטרת הפרסום הכפשה ובזוי של אותו מועמד.

ד. נעשה כמיטב יכולתנו כדי להגן על זכותן של כל הרשימות והמפלגות לנהל תעמולת בחירות כפי שנקבע בחוק.

ה. לא נאשים רשימות או מועמדים במעשים פסולים, כל עוד אין בידינו ראיות בדוקות לביסוס ההאשמות.

ו. נקרא לכל חברינו ואוהדינו לפעול במסגרת החוק, אך ורק בכפוף לחוק ובמסגרת הכללים שנקבעו באמנה זאת כלשונם וכרוחם.

כל תלונה בדבר הפרת אמנה זו, או אי-קיום הסכמה אחרת שתושג בין הרשימות החתומות על

אמנה זו, או הוראה שבחוקי הבחירות, שאין בה היבט פוליטי, תיושב ככל האפשר בהבנה הודדית.

כל תלונה בגין הפרת אמנה זו או אי - קיום הסכמה אחרת, שלגביה לא תושג הבנה הודדית, כאמור, תועבר להכרעתו של יו"ר ועדת הבחירות המרכזית, והחלטתו והוראותיו יכובדו על ידינו.

על החתום: באי-כח הסיעות.

הנחיות אל באי-כח הסיעות

וראשי מטות ההסברה

אל: באי-כח הסיעות
וראשי מטות ההסברה

עקב אי הבנות ופרסומים מוטעים בדבר תעמולת
בחירות על שלטי חוצות, ברצוני להבהיר:

א. התקנת שלטי חוצות כפופה, בין היתר,
להוראות סעיף 10(א)(4) לחוק הבחירות
(דרכי תעמולה), התשי"ט-1959, הקובע:

10" (א) לא תהא תעמולת בחירות באמצעות
מודעות מודפסות המוצגות
ברבים, אלא בהגבלות אלה:

...(1)

...(2)

...(3)

(4) המודעה לא תודבק אלא על
לוחות מודעות שייעדה
רשות מקומית דרך קבע
להדבקת מודעות של תעמולת
בחירות לקראת בחירות, או

על משרדיה או מועדוניה
של המפלגה או של רשימת
המועמדים המפרסמת את
המודעה."

כך קובע סעיף 10 א' לחוק המחיל את ההוראה
האמורה "בשינויים המחוייבים". על-פי פרשנות
שני הסעיפים - 10(א)(4) ו-10 א' - התוצאה
המתבקשת היא שאין להתקין שלטי חוצות אלא
במקום שיעדה הרשות המקומית דרך קבע להתקנתם,
או שהיא ייעדה אותו במיוחד להתקנת שלטי חוצות
של תעמולת בחירות לקראת הבחירות, או על
משרדיה או מועדוניה של המפלגה או של רשימות
המועמדים האחראים להתקנת השלט.

ב. הוראות חוק הבחירות (דרכי תעמולה),
התשי"ט-1959, בדבר האיסורים על דרכי
תעמולה, אינן גורעות מהוראות חוקים אחרים
האוסרים על הדבקת מודעות או התקנת שלטי
חוצות. כך, למשל, נקבע בסעיפים 2 ו-3 של
חוק הדרכים (שילוט), תשכ"ו-1966, שאין
להתקין שלט הנראה לעיני מי שנוהג בדרך
בינעירונית ללא היתר שניתן על פי החוק
האמור. הסמכות ליתן היתר היא, בתחום

רשות מקומית - לאותה רשות באישור הוועדה המחוזית, ומחוץ לתחום רשות מקומית - לוועדה המחוזית (הכוונה לוועדה המחוזית כמשמעותה בחוק התיכנון והבניה, תשכ"ה-1965).

יודגש, שהתקנת שלטי חוצות בניגוד לאמור בסעיפים האמורים מהווה עבירה על החוק (ראה סעיף 9 (ב) לחוק האמור).

תאודור אור

שופט בית המשפט העליון

יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית

לכנסת ה-14 ולראש הממשלה

אל: באי-כח הסיעות וראשי מטות ההסברה

א. במכתבי מיום 28.3.96 אל באי-כח הסיעות וראשי מטות ההסברה הבהרתי את עמדתי בדבר פרשנות סעיפים 10(א)(4) ו-10א' לחוק הבחירות (דרכי תעמולה) התשי"ט-1959 (להלן - החוק) לענין מקומות המותרים בהתקנת שלטי חוצות. למען הסדר אני מצרף העתק המכתב.

ב. מהמכתב האמור עולה שדרישת החוק היא ששלטי החוצות יותקנו במקום שייעדה הרשות המקומית דרך קבע להתקנת שלטי חוצות, או במקום שהרשות המקומית ייעדה אותו במיוחד להתקנת שלטי חוצות של תעמולת בחירות לקראת הבחירות. דבר זה הובהר הבהר היטב לבאי כוחן של חברות העוסקות בפרסום שלטי חוצות, אשר פנו אלי לקבלת הנחיה בנדון.

ג. ההחלטה בתר"מ 3/93 אין בה לשנות מן האמור לעיל. באותה החלטה נדון מקרה שלפי הסכם עם העירייה ניתן זיכיון לחברת פרסום כשעל פי ההסכם הוקנתה לאותה חברה הזכות לאפשר פרסום על המיתקנים שנדונו שם בהתאם לבחירתה ולשיקול דעתה. מכיוון שהמקום בו אמורים היו להיות מותקנים שם שלטי החוצות נמסר לתקופה ארוכה לחברת הפרסום וממילא לא היווה מקום להתקנת שלטי חוצות מטעם העירייה, ולא נטען שם כלל שהעירייה ייעדה את אותו מקום דרך קבע לשלטי חוצות, או שהיא ייעדה אותו במיוחד להתקנת שלטי תעמולת בחירות לקראת בחירות - ניתן שם צו שאסר את תעמולת הבחירות באמצעות אותם שלטי חוצות.

ד. המסקנה מהאמור לעיל היא שעל מרשתך, סיעת המפד"ל, לוודא ששלטי החוצות מטעמה יותקנו במקום העונה על אחת משתי הדרישות הנזכרות בפסקה ב' לעיל, אשר מילוי כל אחת מהן תלויה בעמדת הרשות המקומית שבתחומה הם יותקנו.

ה. למען הסדר, האמור במכתבי זה בא להבהיר את דרישות החוק, מבלי שיש בו נקיטת עמדה

לגבי הדרך בה על כל רשות מקומית לנהוג כדי שתשמור על עקרון השיוויון ואי ההפליה בין המפלגות השונות בכל הנוגע להתקנת שלטי חוצות בתחומה.

תאודור אור

שופט בית המשפט העליון

יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית

לכנסת ה-14 ולראש הממשלה

אל: באי-כח הסיעות בכנסת ורשימות המועמדים

הגיעו אלי תלונות על פיהן עומדת אחת המפלגות המתמודדות בבחירות להפיץ "ערכה" ובה קמעות והבטחות להענקת ברכה למצביעים לאותה מפלגה; וכן כי מפלגה אחרת מתכוונת אף היא להבטיח ברכות של רבנים ידועי שם למי שיצביעו עבורה.

אני רואה, על כן, להפנות תשומת לבכם לכך שחוק הבחירות לכנסת ולראש הממשלה (נוסח משולב), התשכ"ט-1969 קובע מפורשות שמעשים כאמור הם בגדר עבירה, כאמור בסעיף 122 (6) לחוק, אשר זה נוסחו:

"6. ואלה דינם מאסר חמש שנים או קנס

20,000 לירות:

...

(6) המשדל אדם להצביע או להמנע

מלהצביע, בכלל או בעד

רשימת מועמדים מסויימת,

בדרך של השבעה, קללה,
נידוי, חרס, נדר, התרת
נדר, או הבטחה להעניק
ברכה."

הנכם מתבקשים להבהיר לפעילי מפלגתכם ולפועלים
מטעמה את האיסור הקבוע בסעיף 122 (6) הנ"ל,
על הסנקציה הפלילית אשר בו.

תאודור אור

שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת ה-14 ולראש הממשלה

אל: באי-כח רשימות המועמדים לכנסת וראשי מטות ההסברה

בתשדירי הבחירות של מפלגות שונות נעשה שימוש בצילומים של חיילי צה"ל במדים - אם בפעולות מבצעיות, אם במסגרת תפקיד אחר שלהם ואם במעשה ובהתנהגות העלולים להתפרש לטובת מפלגה או דרך פוליטית מסויימים. בענין זה אף ראה הפרקליט הצבאי הראשי להביע את החשש שתשדיר בו נראים חיילים של צה"ל גורר את צה"ל, שלא מרצונו, אל הזירה הפוליטית.

מנסיוני הקצר נוכחתי לדעת שקשה מאד ההבחנה בין מקרים שיש בצילום של חיילי צה"ל ובדבריהם ניצול שלהם לתעמולת בחירות, לבין מקרה שאולי אין הדבר כך.

לפיכך, ראיתי לפסול חלקים במספר תשדירי בחירות בהם נראים חיילי צה"ל במדים; ופנייתי היא אל כל רשימות המועמדים שיימנעו מלשרבב

תצלומים של חיילי צה"ל במדים לתשדירי הבחירות
שלהן, שרק כך ניתן יהיה להבטיח שצה"ל לא יגרר
אל הזירה הפוליטית.

תאודור אור

שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת ה-14 ולראש הממשלה

הנחיה בעניין תעמולת בחירות בעיתונים

סעיף 10(ב)(4) לחוק הבחירות (דרכי תעמולה),
התשי"ט-1959, קובע: "לא תפרסם מפלגה יותר
מ-10,000 אינץ'..."

בחודש מרץ 1996 התקשרו בהסכם פוליטי שלוש
מפלגות: הליכוד, צומת וגשר.

בין היתר, קבע ההסכם, כי המפלגות האמורות
יגישו רשימת מועמדים משותפת בבחירות לכנסת
ה-14.

ביום 2.4.96 פנה עו"ד איתן הברמן, היועץ
המשפטי של הליכוד, אל יו"ר ועדת הבחירות
המרכזית והביע השקפת מרשתו כי במודעת תעמולת
בחירות בה מופיע שם או סיסמא של יותר ממפלגה
אחת, אין לייחס את האינצ'ים של המודעה לכל
אחת ואחת מהמפלגות, וכי לכל אחת מהמפלגות,
בנפרד, הזכות לפרסם את כמות האינצ'ים המותרת
בחוק.

ההנחיה שלהלן נכתבה בעקבות פנייה זו.

אל: עו"ד איתן הברמן

1. לשאלה המועלית במכתבך שבנדון, באשר להנחיה המתבקשת לאור הוראתו של סעיף 10(ב)(4) לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959, אשיבך כלהלן.

2. ניתן לקבוע כי הפרסום ייבדק לפי זהותה של המפלגה המכריזה על עצמה באותו פרסום, כי מטעמה ניתן או יצא, וזאת מבלי להידרש כלל ועיקר לתוכן הדברים באותו פרסום.

3. בהתאם לכך, אילו העיד על עצמו נספח (א) למכתבכם שהוא פורסם מטעם הליכוד או צומת או גשר, הרי בלא כל קשר לתוכן הדברים, היה נחשב לפרסום של אותה מפלגה, אפילו שנזכרו בו כל אחת משתי המפלגות האחרות.

דא עקא, שהמודעה בנספח (א) מעידה על עצמה שהיא מוגשת כפרסום על ידי שלוש המפלגות כאחד. על כן, נראה שאין מנוס מלראותו כפרסום המוגש בה בעת על ידי כל אחת מהן.

לעניין "חשבון האינצ'ים" לפי סעיף 10(ב)(4), אני נוטה לחשוב שפרסום מעין זה צריך ש"יגרע" בשליש חלקים של גודל המודעה מחשבונה של כל אחת מן המפלגות אשר מטעמן מוגש הפרסום.

למען הסדר, אין האמור במכתבי זה מתייחס לפרסום מודעות על ידי מי משלוש המפלגות - הליכוד, צומת וגשר - לאחר הגשת רשימת המועמדים המשותפת לשלוש מפלגות אלה.

תאודור אור

שופט בית המשפט העליון

יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית

לכנסת ה-14 ולראש הממשלה

אל: באי-כח הסיעות בכנסת היוצאת

כדי למנוע תקלות ביום הבחירות בנוגע לאיוש ועדות הקלפי, אומץ לאחרונה ההסדר שהופעל בבחירות לכנסות ה-12 וה-13, ועיקריו נקבעו בחוק ובתקנות.

תשומת לבך לסעיף 24(ט) לחוק הבחירות לכנסת ולראש הממשלה (נוסח משולב), התשכ"ט - 1969, ולתקנה 37 לתקנות הבחירות לכנסת ולראש הממשלה, התשל"ג - 1973.

להלן ההוראות בענין זה מטעמי ומטעם סגני:

1. מספר המזכירים הרזרביים יעמוד על 15 אחוז.
2. ביום הבחירות ייעשה רישום של כל המזכירים הרזרביים שיתייצבו לתפקיד לפי סדר הגעתם לוועדה. רישום זה ייעשה על ידי מזכיר הוועדה האזורית.
3. בהתקבל הודעה כי קלפי לא נפתחה במועד, עקב אי הופעת חברי ועדת הקלפי, או שהופיע

רק חבר קלפי אחד בלבד, יודיע יו"ר הוועדה האזורית לבאי-כח הסיעות שחברי הקלפי מטעמם לא התייצבו, וכי עליהם לדאוג להתייצבות נציגיהם בקלפי.

4. באי-כח הסיעות בוועדה האזורית יפקידו ביום שלפני הבחירות בידי יושב-ראש הוועדה האזורית כתבי מינוי לחבר ועדת קלפי, לסגן יושב-ראש ועדת קלפי וכן טופסי חילופי גברי של יו"ר ועדת קלפי (טפסים 2א, 2ב ו-3 לתקנות הבחירות). הטפסים יהיו חתומים בידי באי-כח הסיעות האמורות אולם לא ימולאו בהם שמות המתמנים.

5. משחלפה מחצית השעה מאז מסירת ההודעה לפי סעיף 3 לעיל. ולא הופיעו לפחות שני חברי ועדת קלפי אל הקלפי, ימלא יו"ר הוועדה האזורית טופס אחד (או שני טפסים, בהתאם לצורך), בשמו של מזכיר (או מזכירים) מהמזכירים הרזרביים, לפי הסדר שברשימת המזכירים הרזרביים, כיו"ר או סגן יו"ר או חבר ועדת הקלפי מטעם סיעות הכנסת היוצאת בהתאם להרכב הסיעתי של אותה ועדת קלפי.

6. ההסדר האמור יחול גם אם תסגר קלפי במהלך היום עקב עזיבת כל חברי ועדת הקלפי, או אם יוותר בה חבר אחד בלבד.

7. ההוראה שתינתן על ידכם לכל מזכיר רזרבי ש"ייהפך" לחבר ועדת קלפי, תהא כי עם הופעת חבר מטעם אותה סיעה אל הקלפי כדי לשמש חבר ועדת קלפי, על המזכיר הרזרבי לפנות לו את מקומו ולחזור למשרדי הוועדה האזורית.

אני תקווה כי כל המאמצים שיעשו לפני יום הבחירות ובמהלכו, יימנעו תקלות בניהולן התקין של ועדות הקלפי.

תאודור אור

שופט בית המשפט העליון

יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית

לכנסת ה-14 ולראש הממשלה

חוות דעת של
יושב-ראש הוועדה

זמני השידור של תעמולת הבחירות בטלוויזיה החלטה בנושא:

1. החלטה זו מתייחסת לזמני השידור של תעמולת בחירות בטלוויזיה, הן על ידי רשות השידור והן על ידי הרשות השניה לטלוויזיה ולרדיו, לקראת הבחירות לכנסת ה-14 ולראש הממשלה.

2. סעיף 15א' לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשכ"ט-1959 (להלן: החוק), קובע:

"15א. (א) לא יהיו שידורים של תעמולת בחירות בטלוויזיה אלא ב-21 הימים שלפני הבחירות.

(ב) יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת יקבע, לאחר התייעצות עם אותה ועדה ועם המנהל הכללי של רשות השידור, את הזמנים שיהיו מוקדשים לשידור של תעמולת בחירות בטלוויזיה, את שילובם במערכת

הרגילה של שידורי הטלוויזיה ואת הזמנים שיוקצבו לשם כך לכל אחת מהמפלגות ורשימות המועמדים; לכל מפלגה ורשימת מועמדים יינתנו 10 דקות ולכל מפלגה המיוצגת בכנסת היוצאת - 3 דקות נוספות לכל חבר שלה בכנסת.

(ג) לא יהיו שידורים לפי סעיף זה בימי המנוחה הקבועים כמשמעותם בפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948.

(ד) לא תשודר לפי סעיף זה אלא תעמולת בחירות שהופקה על ידי המפלגות או רשימות המועמדים על חשבונן ושבה עליה אישרו של יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית.

(ה) בבחירות חוזרות לראש הממשלה יינתנו לכל מועמד 60 דקות, ובבחירות מיוחדות לראש הממשלה יינתנו לכל מועמד 120 דקות".

בהתאם לסעיף 16ג' לחוק, הוחלה הוראת סעיף 15א', בשינויים המחוייבים, גם על שידורי טלוויזיה לפי חוק הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו, התש"ן-1990. כן נקבע בו, שלעניין השינויים כאמור, יראו, לפי הענין, את מנהל הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו (להלן: **הרשות השנייה**) כאילו היה המנהל הכללי של רשות השידור, ואת הרשות השנייה ובעלי הזכויות כאילו היו רשות השידור.

3. באשר לשידורי תעמולת הבחירות על ידי רשות השידור (**להלן: הרשות**) קיימתי התייעצות עם המנהל הכללי של הרשות וכן עם ועדת הבחירות המרכזית (**להלן - הוועדה**) בישיבתה מיום 2.4.96. נראית לי הצעת הרשות, אשר נמצאה ראויה גם על ידי מליאת הוועדה על פיה יתקיימו שידורי הבחירות בטלוויזיה, בתקופת 21 הימים שלפני הבחירות, במועדים הבאים:

שידורי תעמולת בחירות במסגרת התוכניות
נשפה העברית: בימים א'-ה', מוצאי שבת ומוצאי חג - החל משעה 20:45, פרט ליום ג', בו יתחילו שידורי התעמולה אחרי

תוצאות הגרלת מפעל הפיס המשודרת בשעה 21:00. לא תשודר תעמולת בחירות בערבי שבת ובערבי חג.

שידורי תעמולת בחירות במסגרת התוכניות

בשפה הערבית: בימים ב'-ה' בין השעות 18:50 ל-19:00, ביום ו' בין השעות 17:15 ל-17:30. לא ישודרו שידורי תעמולת בחירות במוצאי שבת, בימי א' ובערב חג השבועות.

4. לגבי שידורי תעמולת הבחירות על ידי הרשות השניה, קיימתי התייעצות עם המנהל הכללי של הרשות השניה וכן עם הוועדה בישיבתה האמורה. מכיוון שאין בכוונתי לאמץ את המלצת הוועדה בעניין זה, רואה אני לבאר את עיקר נימוקי לקביעת זמני השידור של תעמולת הבחירות על ידי הרשות השניה בשונה ממה שהמליצה עליו הוועדה.

5. סעיף 15א' לחוק בא להסדיר את שידורי תעמולת הבחירות בטלוויזיה לקראת הבחירות לכנסת ולראש ממשלה (הוראה ברוח דומה לגבי שידורי רדיו מוצאת את ביטויה בסעיף 15 לחוק). בעוד ולפי סעיף 5(1) לחוק נאסרה

תעמולת בחירות בשידורי רדיו וטלוויזיה משך תקופת 60 הימים שלפני הבחירות, בא סעיף 15א' ומתיר תעמולת בחירות בטלוויזיה בהתאם להוראות הקבועות בו (כפי שסעיף 15 לחוק מסדיר את שידורי תעמולת הבחירות ברדיו). על פי האמור בסעיף, תעמולת הבחירות הנזכרת בו הינה תעמולת בחירות שהופקה על ידי המפלגות או רשימות המועמדים על חשבונן, אשר אושרה על ידי יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית (סעיף 15א'(ד)). אין מדובר בתעמולת בחירות אשר רשות הטלוויזיה בוחרת לשדרה. המדובר בתעמולת בחירות שכל אחת מהמפלגות המשתתפות בבחירות מוצאת לנכון לשדרה כמסר מטעמה אל ציבור הבוחרים. הביקורת היחידה של תעמולה זו היא של יושב ראש הוועדה, מבלי שרשות הטלוויזיה רשאית לבקרה, להוסיף או לגרוע ממנה. כל חלקה של רשות הטלוויזיה הוא בכך שעליה להקצות זמן שידור, אשר במסגרתו יביאו המפלגות המתמודדות בבחירות את דברן אל הבוחר, כל אחת במסגרת זמן השידור המוקצה לה.

הוראה אחרת של הסעיף קובעת את זמן השידור של תעמולת בחירות אשר יוקצה לכל אחת

מהמפלגות: לכל מפלגה ורשימת מועמדים יינתנו 10 דקות ולכל מפלגה המיוצגת בכנסת היוצאת 3 דקות נוספות לכל חבר שלה בכנסת, כקבוע בסיפא של סעיף 15א'(ב). ביחס להוראה זו אין כל מחלוקת בה עלי להכריע בהחלטה זו, ועל כן לא ארחיב בה.

עוד קובע הסעיף - וזו ההוראה העומדת במוקד דיוננו - שזמני השידור של תעמולת הבחירות, שילובם במערכת הרגילה של שידורי הטלוויזיה והזמנים שיוקצבו לשם כך לכל אחת מהמפלגות ורשימות המועמדים, ייקבעו על ידי יושב ראש הוועדה. עליו לקבוע זאת, לאחר התייעצות עם הוועדה ועם מנהל רשות הטלוויזיה הנדונה - מנהל הרשות או מנהל הרשות השניה, לפי העניין. פרשנותה, ודרך יישומה של הוראה זו ביחס לשידורי תעמולת הבחירות בעברית על ידי הרשות השניה הם אשר דורשים הכרעה בהחלטתי זו.

6. בענייננו, מוסכם הן על הוועדה והן על ראשי כל אחת משתי רשויות הטלוויזיה, ששידורי התעמולה ישודרו ברצף, דהיינו, ששידורי תעמולת הבחירות בטלוויזיה של כל המפלגות יהיו בכל יום שידורים במשך פרק

זמן רצוף. כך היה בשידורי תעמולת הבחירות לקראת הבחירות שהתקיימו בעבר, וכך מבקשים הכל שיהיה גם הפעם, לקראת הבחירות לכנסת ה-14 ולראש ממשלה. עוד מוסכם על נציגי המפלגות, ששידורי תעמולת הבחירות, אשר ישודרו על ידי הרשות השנייה, יהיו זהים לאלה שישודרו על ידי הרשות, דהיינו שאותם שידורים שישודרו על ידי הרשות - באותו סדר ומשך אותו פרק זמן - ישודרו גם על ידי הרשות השנייה.

השאלה שבמחלוקת, לגביה נחלקו ההמלצות של מנהל הרשות השנייה מצד אחד, והוועדה מצד שני, היא אם שידורי תעמולת הבחירות על ידי הרשות השנייה ישודרו באותה שעה ממש בה ישודרו אותם שידורי תעמולה על ידי הרשות, או שמא ראוי - כמבוקש על ידי הרשות השנייה - שאלה ישודרו בשעה מאוחרת יותר, כפי שזו תקבע על ידי. מרבית נציגי הסיעות בוועדת הבחירות המרכזית חיוו דעתם שראוי שהשידורים בשתי רשתות הטלוויזיה יהיו באותה שעה. רק נציגה של סיעת מרצ סבר שראוי שאלה ישודרו בשעות שונות.

מנהל הרשות השניה ביקש, ששידורי תעמולת הבחירות על ידי הרשות השניה יהיו בשעה אחרת מאוחרת יותר, כדי למנוע, במידת האפשר, פגיעה כלכלית בזכייני הרשות השניה, מבלי שתגרע על ידי כך, לטענתו, הצפייה בתעמולת הבחירות. תחילה הציע את השעה 23:45 כשעה בה יתחילו שידורי תעמולת הבחירות על ידי הרשות השניה, כולל תעמולת הבחירות בערבית. לאחר מכן, הוא הציע שהשידורים יתחילו בשעה המאוחרת ביותר האפשרית, בין אם יהיה זה בשעה 23:30, בשעה 23:00 או בשעה 22:30. עמדת מנהל הרשות היתה, שלרשות אין התנגדות ששידורי התעמולה של הרשות השניה יהיו בשעה שונה מזו של הרשות, ובלבד ששידורי תעמולת הבחירות בעברית יהיו בשעה מאוחרת משעת שידורי הבחירות על ידי הרשות.

במחלוקת זו עלי להכריע. על השיקולים שביסוד החלטתי אעמוד להלן.

7. שידורי תעמולת הבחירות - הן ברדיו לפי סעיף 15 לחוק והן בטלוויזיה לפי סעיף 15א' לחוק - מטרתם להביא בפני הבוחר את דבר המפלגות המתמודדות בבחירות לכנסת ואת

עמדתן לגבי המועמד הראוי להבחר כראש ממשלה. ניתנת להם במה - אם באמצעות הרדיו ואם באמצעות הטלוויזיה - להציג את מצעיהן וכדי לפנות אל הבוחר בניסיון לשכנעו בעדיפות דרכן ומועמדיהן, הן בבחירות לכנסת והן לראשות הממשלה, על אלו של המפלגות האחרות. לאור האיסור על תעמולת בחירות ברדיו ובטלוויזיה בתקופת 60 הימים שלפני הבחירות, פרט לתעמולת הבחירות המוסדרת בסעיפים 15 ו-15א', מהווה תעמולת הבחירות ברדיו ובטלוויזיה משך 21 הימים שלפני מועד הבחירות את גולת הכותרת של תעמולת הבחירות של המפלגות באמצעי תקשורת אלה. מכאן חשיבותה למפלגות המתמודדות בבחירות. מכאן גם הרצון הלגיטימי שלהן, להגיע בתקופה זו אל מרבית הבוחרים הצופים בטלוויזיה ומאזינים לרדיו. מטעם זה ראוי שבקביעת מועד שידורי תעמולת הבחירות בטלוויזיה יושם דגש על כך שהשידורים יהיו בשעה או בשעות של צפיה מירבית, כדי לאפשר צפיה בשידורים אלה למספר הרב ביותר של צופים שירצו בכך. לפיכך גם ראוי שבקביעת המועד של שידורי התעמולה ברשות השניה - אם במקביל לשידורי

רשות השידור ואם בשעה שונה - יינתן משקל נכבד לשיקול באיזה משני המקרים תהיה התוצאה שלצופים במספר גדול יותר תהיה אפשרות לצפות בשידורי תעמולת הבחירות.

מכיוון שלמפלגות המתמודדות בבחירות יש עניין להגיע אל מספר רב ככל האפשר של צופים בשידור התעמולה מטעמן, יש ליתן משקל לדעת נציגיהן, כפי שזו מוצאת את ביטויה בהמלצת הוועדה, המורכבת מנציגי הסיעות השונות. מכאן גם, יש להניח, חובת ההיועצות של יושב ראש הוועדה בוועדה, קודם שיקבע את מועדי שידורי תעמולת הבחירות.

עם זאת יש לזכור, שדברה של הוועדה צריך להשמע, יש להתחשב בו, אך אין הוא אלא בגדר המלצה הניתנת במסגרת התייעצות. ההחלטה בענין היא של יושב ראש הוועדה, אשר עליו להתחשב גם בגורמים ובשיקולים נוספים.

8. יש להתחשב גם ברצונם ובנוחותם של הצופים החפצים לצפות בשידורי תעמולת הבחירות בטלוויזיה, להקל עליהם, ולתת להם, ככל הניתן, מגוון אפשרויות של צפייה בשידורי

תעמולת הבחירות. בצד היותם של שידורי התעמולה שופר של המפלגות להגיע אל הצופים, קהל הבוחרים, על מנת לשכנעם בדרכן הפוליטית, הם מהווים גם אמצעי לקהל הצופים, ולכל אחד מהם המעוניין בכך, ללמוד על דרכן של המפלגות ועל מועמדיהן בבחירות. תעמולת הבחירות אינה רק כלי בידי המפלגות להשפיע על הבוחרים, אלא גם אמצעי בידי הבוחרים לקבל מידע וללמוד על דרכן, אופיין ומועמדיהן של המפלגות. מכאן, שיש לתת את הדעת גם לזווית הראיה של הצופים בטלוויזיה, ולהתחשב במה שעדיף מבחינתם - האם ששידורי התעמולה יהיו בשתי רשתות הטלוויזיה באותה שעה, או שמא בשעות שונות. נראה לי שאם מסתכלים על כך מזווית ראייה זו, שידור תעמולת הבחירות בשעות שונות בשתי רשתות הטלוויזיה מיטיב עם הצופים המעוניינים לצפות בתעמולת הבחירות. שידור של תעמולת הבחירות פעמיים מידי יום בשעות שונות מאפשר למי שמעוניין בכך לבחור את השעה המתאימה לו לצפייה בשידורים, ומאפשר גם למי שמטעם כלשהו שעת השידורים על ידי הרשות אינה מתאימה לו, לצפות בהם בשעה האחרת בה אלה ישודרו על ידי הרשות השניה.

9. סעיף 15א' מטיל חובת התייעצות גם עם ראש הרשות. מכוח סעיף 16ג' הוא חל, בשינויים המחוייבים, גם על ראש הרשות השניה. אין להבין זאת, אלא שיש משקל גם לדעתו, בהיותו מייצג את רשות הטלויזיה אשר מוטל עליה להקצות מזמן שידוריה לשידורי תעמולת הבחירות. רשות הטלויזיה נדרשת להקצות מזמן שידוריה פרק זמן לא קצר לשידורי תעמולת הבחירות, דבר אשר יש בו לפגוע במערך שידוריה. יש גם לזכור, שהיא נדרשת לעשות זאת ללא תמורה, ולגבי זכייני הרשות השניה, כרוך הדבר גם בהפסד ממון. ראוי, על כן, לתת משקל גם לדעתה ולשיקוליה, קודם שבאים לקבוע את זמני השידור של תעמולת הבחירות במסגרתה. אי התחשבות בה עלול להביא לפגיעה ולנזק מיותרים.

כך, למשל, קביעת זמני שידור שלא ברצף עלול לשבש את מהלך השידורים הרגיל שלא לצורך. מטעם זה גם ראוי, אם ניתן, לשדר את תעמולת הבחירות בשעה אשר תפריע במידה פחותה למערך התוכניות וההתחייבויות של הרשות השניה וזכייניה, ובלבד שלא תהיה בכך פגיעה של ממש בצפייה בשידורי תעמולת הבחירות. כפי שהובהר לי מטעם אנשי הרשות

השניה וזכייניו, שידור תעמולת הבחירות על ידי הרשות השניה באותה שעה בה תשודר על ידי הרשות יגרום לזכייניה נזק כספי ניכר, הנאמד על ידם במיליוני דולרים.

10. נציגי המפלגות, התומכים בשידור סימולטני של שידורי התעמולה בשתי הרשתות, טענו בפני שעל ידי שידור כזה יימנע מצופי הטלוויזיה "לברוח" אל הערוץ האחר בו תהינה אותה שעה תוכניות אחרות. ובמילים אחרות, על ידי כך ששידורי התעמולה ישודרו בשתי הרשתות באותה שעה, יימנע מאלה מבין הצופים שהיו מעדיפים לצפות בשידורים אחרים של ערוץ טלוויזיה ישראלי, לעשות כן, וכך "יוכרחו" לצפות בשידורי תעמולת הבחירות. בדרך זו, כך הטענה, יגדל מספר הצופים בשידורי תעמולת הבחירות.

פירושה מעשי של הצעה זו, מבחינת צופי הטלוויזיה, הינו השבתה של אחד מערוצי הטלוויזיה, אין כל תועלת לצופים מכך שאותו שידור יהיה באותה שעה גם בערוץ טלוויזיה נוסף. מבחינת מתן אפשרויות הצפייה בתעמולת הבחירות, אחת היא להם אם אותה תוכנית תעמולת בחירות תשודר גם

בערוץ נוסף או שהשידורים באותו ערוץ יושבתו באותו פרק זמן. ה"תועלת" היחידה שבכך לצופים היא מניעת אפשרות צפייה בתוכניות אחרות כפי שתוקרנה על ידי הרשות השנייה, בעת שידור תעמולת הבחירות על ידי הרשות, תוצאה אליה אפשר להגיע על ידי השבתת שידורי הרשות השנייה באותו פרק זמן.

ספק בעיני אם גישה זו, אשר בצידה כוונה לכפות בעקיפין צפיה בשידורי תעמולת הבחירות, ראויה היא. הדרך הנכונה בעיני היא ליתן הזדמנות, ככל שאך ניתן, ולציבור גדול ככל האפשר, לצפות בשידורי תעמולת הבחירות, אך מבלי להגרר לכפיה של שידורים אלה על הצופים, אף לא בדרך עקיפין. לשם כך יש לקבוע זמני שידור של תעמולת הבחירות בשעות בהן הצפייה בטלוויזיה מוגברת. אך אין להרחיק לכת ולמנוע מהצופים אפשרויות צפיה בתוכניות אחרות, רק כדי להביא צופים, המעדיפים לצפות בתכניות אחרות, לצפות בשידורי תעמולת הבחירות. אני יכול לתאר לעצמי גם תגובות רתיעה וכעס מצד חלק מן הציבור בשל הניסיון לכפות עליו, ולו בעקיפין, לצפות בשידורי תעמולת הבחירות.

11. אוסיף ואומר, שלא שוכנעתי, שאם תעמולת הבחירות תהיה בשתי רשתות הטלוויזיה באותה שעה יגדל מספר הצופים בשידורי תעמולת הבחירות.

בעיקרו של דבר, יש להבחין בין מי שיהיה ברצונו לצפות בשידורי התעמולה לבין מי שלא יחפוץ בכך. לאלה שירצו בכך, ואלה להערכת מהווים חלק נכבד של הצופים, מתן הזדמנות לצפות בשידורים בזמנים שונים יגדיל את מספר הצופים. לעומת זאת, מי שלא יחפוץ בכך יוכל ממילא להמנע מצפייה בהם, אף אם השידורים ישודרו באותה שעה בשני הערוצים. הוא יוכל לעשות זאת על ידי כך שיצפה בשידורי הכבלים - אשר, כפי שנמסר לי, כ-70% ממקלטי טלוויזיה בארץ מחוברים אליהם וקיים אחוז צפייה גבוה בהם - והוא יוכל פשוט להפסיק את פעולת מכשיר הטלוויזיה. גם אם בשל שידורי התעמולה באותה שעה בשני הערוצים חלק מהצופים, אשר אחרת לא היו צופים בהם, יצפו בהם, נראה לי, שמספרם של אלה אשר בשל שידורים בזמנים שונים של תעמולת הבחירות בשני הערוצים יצליחו לצפות בשידורים, לא יהיה קטן יותר.

12. נציגי המפלגות אשר סוברים אחרת, לא הניחו בפני כל תשתית עובדתית, שיהיה בה לשכנעני לשנות מהערכתי זו.

ביום 7.4.96, הומצאה לי על ידי אגף ההסברה של סיעת הליכוד בכנסת, חוות דעתו של מר יעקב לוי, נשיא מכון גאלופ. על פי חוות דעתו, הסיכוי להשיג את מירב הצפייה יתקיים כאשר שני הערוצים ישדרו בו זמנית את אותו מקבץ של תשדירי בחירות.

צר לי, אך אין בחוות דעת זו לשנות מדעתי. חוות הדעת מבוססת, כאמור בה, על ההנחה כי צופים רבים אינם אוהבים לצפות בתשדירי בחירות ויעדיפו צפייה בערוץ אחר; ועל קיום התופעה של החלפה של ערוצים על מנת לראות מה משודר בערוצים אחרים. על סמך הנחות אלה קובע המומחה:

"לכן, אם נניח ובערב מסויים יש לערוץ הראשון רייטינג של 15% בשעה מסויימת. ונניח כי באותו ערב יש לערוץ השני, באותה שעה, רייטינג של 12% הרי שבאותה שעה קיים סיכוי שתשדירי הבחירות המשודרים בו זמנית בשני הערוצים, יקבלו רייטינג כולל של 27%.

אולם, אם התשדירים ישודרו בשעות נפרדות, הרי שחלק מאותם 15% של הערוץ הראשון יעברו לערוץ השני לראות מה יש בו ואז רק חלק מאותם 15% יצפה בתשדירי הבחירות וחצי שעה לאחר מכן כאשר יופיעו תשדירי הבחירות בערוץ השני אותם אנשים עם חלק ניכר מה-12% המקוריים של צופי הערוץ השני יעבור לצפות בערוץ הראשון. בדרך זו ניתן לשער שאחוז הצופים הכולל בתשדירי הבחירות, בשני הערוצים, יהיה הרבה פחות מה-27% (של החלופה הראשונה) ואולי אף לא יותר מ-12% או 15% בסך הכל בשני הערוצים."

חוות דעת זו, עם כל הכבוד, נראית לי חד ממדית ובלתי ממצה. אין היא מביאה בחשבון גורמים רלוונטים, ולא כל ההנחות שביסודה נראות לי מבוססות. ואסתפק במספר הערות לאמור בחוות דעת זו:

א. לא ברור לי, על מה מבוססת ההנחה שאין הצופים אוהבים לצפות בתשדירי הבחירות. יש צופים אשר יצפו בשידורים כאלה בשל עניינם בתעמולת הבחירות לשמה. יש כאלה אשר יצפו בהם

בשל הצד התחרותי, או הפיקנטטי, שבהם. יש אחרים שיצפו בהם כדי להיות "בעניינים". לפיכך, ההנחה שרבים מבין הצופים יעדיפו שלא לצפות בשידורי התעמולה דורשת הוכחה.

אזכיר בקשר לכך, שאין ללמוד בענין זה דבר מתעמולת בחירות ששודרה בטלוויזיה בעבר. בעת תעמולת הבחירות לכנסת ה-13, לא היתה הרשות השניה במתכונתה כיום, ולא היו שידורי כבלים כפי שאלה קיימים כיום, כך שאין נסיון של ממש ממנו ניתן לקבוע את הצפוי בתעמולת הבחירות לקראת הכנסת ה-14.

ב. חוות הדעת מתעלמת מכך, שאם יהיו שידורי תעמולה במועדים שונים בשני ערוצי הטלוויזיה, חלק מהצופים, אשר מטעמים שונים יימנע מהם לצפות בהם בעת השידור ברשת הטלוויזיה האחת, יוכלו לצפות בהם, בשעה יותר מאוחרת, ברשת השניה.

ג. חוות הדעת מתבססת על רייטינג "בשעה מסוימת" בכל אחד משני ערוצי

הטלוויזיה, מבלי להתייחס לגידול או הקטנה ברייטינג בהתחשב בסוג או טיב התוכנית המשודרת באותה שעה בכל אחד מערוצי הטלוויזיה.

נראה לי, שהעובדה שהיה רייטינג מצטבר בשעה מסויימת בשתי רשתות הטלוויזיה בשל תוכניות מסויימות אשר שודרו בהן, אינה מצביעה על כך שרייטינג מצטבר כזה יהיה לשידורי תעמולת הבחירות באותה שעה.

ד. חוות הדעת יוצאת מתוך הנחה שקיימים שני ערוצי טלוויזיה בלבד אשר מתחרים על צפייתם של הצופים. היא מתעלמת מכך, שאם צופים לא ירצו לצפות בשידורי תעמולת הבחירות גם אם אלה ישודרו בשני הערוצים ביחד, הם יוכלו לצפות בשידורי הכבלים. מכאן שאי שידור תוכניות בערוץ טלוויזיה ישראלי אחד, אינו מבטיח שכל אותם צופים שהיו בוחרים לצפות בו, יצפו בשידורי תעמולת הבחירות.

מסקנתי היא שחוות הדעת הינה חלקית ובלתי ממצה, ואין בה לבסס את הטענה בדבר מספר צופים רב יותר בשידורי תעמולת הבחירות, אם אלה ישודרו באותה שעה בשני הערוצים.

יוער גם, שעמדתם והערכתם של ראש הרשות השניה ונציגי הזכיינים שונה. לטענתם, תגבר הצפיה בתעמולת הבחירות במקרה של שידור תעמולת הבחירות בשעות שונות בשתי רשתות הטלוויזיה.

13. על סמך כל האמור לעיל, בשקלי ובאזני את כלל השיקולים הדרושים לעניין, דעתי היא שיש לקבוע ששידורי תעמולת הבחירות על ידי הרשות השניה יהיו בשעה שונה מזו של הרשות.

מבין השעות המוצעות על ידי הרשות השניה לתחילת שידורי התעמולה נראית בעיני ההצעה ששידורי התעמולה יתחילו בימים א'-ה', מוצאי שבת ומוצאי חג, משעה 22:30. התוצאה תהיה, שלאחר כשעה מתום שידורי התעמולה על ידי הרשות, יתחילו שידורי התעמולה על ידי הרשות השניה. שידורים אלה יכללו את

השידורים בשפה העברית ומיד לאחריה (פרט
ליום ו') בשפה הערבית. שידורי תעמולת
הבחירות על ידי רשות זו ביום ו' בשפה
הערבית יתחילו בשעה 13:30.

תאודור אור

שופט בית המשפט העליון

יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית

לכנסת ה-14 ולראש הממשלה

סיכום דברים מפגישה בנושא סעיף 5 (א) (2)
לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959

להלן סיכום דברים מפגישה שקיים היום (7.5.96) יו"ר ועדת הבחירות המרכזית, השופט תאודור אור, עם ראשי רשויות התקשורת האלקטרונית בענין סעיף 5(א)(2) לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959:

1. סעיף 5 (א) (2) לחוק הבחירות (דרכי תעמולה) קובע הוראה על פיה:

"על אף האמור בכל דין אחר, בשידורי רדיו או טלוויזיה -

(1)...

(2) לא ישודרו או יוקרנו אירועים, שמועמדים לכנסת ממלאים בהם תפקיד בתקופת 21 הימים שלפני הבחירות".

לאור ההוראות של סעיף זה, נשאל יו"ר ועדת הבחירות, אם במקרה של אירוע חריג ביותר,

כגון, חלילה, במקרה פיגוע, אסורים שידור או הקרנה של תגובת מועמד לכנסת, כולל ראשי רשימות המועמדים, לאותו אירוע.

2. תשובתו היתה, שלכאורה דן הסעיף באיסור על שידור או הקרנה של אירועים, כגון חנוכת מפעל הנחת אבן פינה, השתתפות באסיפה או עצרת או אף באירוע יזום של עימות טלויזיוני. על כן, ניתן לומר, כי מתן תשובה לשאלה אודות אירוע או התייחסות עניינית לאירוע אינם בגדר "אירוע", כמשמעותו בחוק הבחירות ואין הסעיף, על פי תכליתו, חל במקרה כזה.

3. עם זאת הודגש, שככל שמתקרב מועד הבחירות הופעת מועמדים בטלוויזיה וברדיו או השמעת דבריהם, והקצאה להם של זמן שידור או מסך, עלולים להיתפס כתעמולת בחירות, האסורה בתקופה של 60 הימים לפני הבחירות. בעיקר, כשעוסקים גם בבחירות לראש ממשלה, שאז עצם החזות של המועמד ואופן הצגת הדברים על ידו, הם עצמם, עלולים להיחשב כתעמולת בחירות. לכן יש להימנע מכך ככל האפשר.

4. ראוי, איפוא, לנהוג על פי הכלל שיש להימנע משידור קולם ומהקרנת דמותם של מועמדים לכנסת, ובמיוחד כן כשמדובר בראשי המפלגות. הכלל צריך להיות שלא לשדר. הדבר גם עולה בקנה אחד עם מה שהיה מקובל עד כה.

5. עם זאת, במקרה של אירוע חדשותי חריג ביותר, מתן תגובה מיידית ל"אירוע" לא תחשב כשידור או הקרנה של "אירוע" בו ממלא המועמד תפקיד. גם במקרה כזה תנאי הוא שדברי התגובה לא יגלו, על פי תכנם, לתעמולת בחירות.

כמובן, שאז צריך גם להקפיד על השיוויון בין המועמדים השונים בבחירות; על מתן אפשרות תגובה ליריב הפוליטי, ועל התנהגות באיזון ובהגינות, כמצופה מרשות ציבורית וכמתחייב לגבי כלי התקשורת האלקטרונית כל ימות השנה בכלל, ובתקופה זו של טרום בחירות, בפרט.

6. יו"ר ועדת הבחירות הביע את נכונותו, וגם המליץ על כך, שבכל מקרה שתעורר שאלה אם מותר לשדר או להקרין דברי מועמדים לכנסת, יובא העניין בפניו להנחייתו המוקדמת.